

Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 685599

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Ruimte

ons kenmerk 17.090228	uw kenmerk	bijlage	behandeld door A.M. Bosma / L.J. van Straten / J. Backers	BSN
datum 2 november 2017	telefoon 14 0591	fax	e-mail gemeente@emmen.nl	

Onderwerp
Effecten Miljoenennota en Regeerakkoord

Geachte leden van de raad,

1. Inleiding

U heeft begin oktober de begroting 2018 ontvangen. De begroting 2018 geeft een sluitend perspectief. De begroting 2018 is gebaseerd op informatie die strekt tot half september 2017. Dit is conform de richtlijnen van het provinciaal toezicht en conform de verslaggevingsregels. Na het verschijnen van de begroting 2018 zijn er een aantal belangrijke ontwikkelingen geweest. Hiermee bedoelen wij het verschijnen van de Miljoenennota 2018 en het tot stand komen van het Regeerakkoord "Vertrouwen in de toekomst". Door middel van deze brief willen wij u nadere informatie geven over de effecten van de Miljoenennota en het Regeerakkoord voor gemeenten in het algemeen en specifiek voor de gemeente Emmen.

Vooraf is het goed om te noemen dat bij de financiële effecten vanaf 2018 van diverse onderdelen in deze brief een groot voorbehoud moet worden gemaakt. Het zal de komende maanden duidelijker worden wat de financiële effecten zijn. Bij de kadernota 2019 zullen wij de financiële effecten voor de jaren 2019 tot en met 2022 meenemen. Bij de Berap 2018-I nemen wij de financiële effecten voor het jaar 2018 mee. De financiële effecten voor 2017 worden meegenomen in de Berap 2017-II.

2. Miljoenennota 2018

2.1. Inleiding

De Miljoenennota 2018 is zoals dat heet "beleidsarm". Dit omdat er werd gewerkt aan een nieuw regeerakkoord. Onderdelen van de Miljoenennota zijn bijstellingen van het gemeentefonds en de budgetten BUIG. Omdat deze onderdelen een behoorlijke impact op onze begroting kunnen hebben, zijn deze twee onderdelen hierna verder uitgewerkt (paragrafen 2.2. en 2.3.). In paragraaf 2.4. geven wij een beknopt overzicht van overige onderdelen uit de Miljoenennota. Deze hebben we gerubriceerd per programma van onze eigen begroting.

2.2. Gemeentefonds

In de Miljoenennota 2018 zijn bijstellingen op het gemeentefonds verwerkt. Als gemeente zijn wij hierover in detail nader geïnformeerd door middel van de septembercirculaire 2017. De berekening van het effect op de begroting van de gemeente Emmen is als volgt:

	2017	2018	2019	2020	2021
Stand mei-circulaire 2017	218.478.000	222.309.000	223.599.000	224.163.000	223.918.000
Stand september-circulaire 2017	218.180.000	222.156.000	223.133.000	223.659.000	223.206.000
Vershil (= resultaat) = A	-298.000	-153.000	-466.000	-504.000	-712.000
Waarvan door te geven bedragen = B					
Taakmutaties	0	14.000	12.000	12.000	12.000
Integratie/decentralisatieuitkeringen (incl WMO-hh)	344.000	-130.000	-130.000	-130.000	-132.000
Integratieuitkering sociaal domein	178.000	-405.000	-344.000	-307.000	-438.000
Totaal door te geven bedragen	522.000	-521.000	-462.000	-425.000	-558.000
Effect op het begrotingsresultaat (A-B)	-820.000	368.000	-4.000	-79.000	-154.000

2.3. Budgetten BUIG

In de Miljoenennota zijn de aanpassingen van de macrobudgetten BUIG voor de komende jaren gepubliceerd. Het macro-budget BUIG stijgt. Door een aanpassing in het verdeelmodel wordt ons relatief aandeel kleiner. Per saldo is er sprake van een voordeel. Dit voordeel kan echter niet als voordeel worden ingeboekt. De verwachting is dat er ook hogere kosten tegenover komen te staan. Dit als gevolg van een hogere gemiddelde prijs per uitkering en wellicht ook als gevolg van het niet realiseren van de doelstelling van 31-12-2017 van 3.400 uitkeringen. De hogere kosten zijn vooralsnog op PM gezet.

	2017	2018	2019	2020	2021
Budget BUIG september 2017	50.242.000	49.612.000	51.262.000	53.727.000	55.263.000
Budget BUIG mei 2017	49.726.000	49.036.000	50.216.000	51.906.000	53.206.000
Hogere inkomsten	516.000	576.000	1.046.000	1.821.000	2.057.000
Hogere uitgaven (gemiddelde prijs / volume)	PM	PM	PM	PM	PM

2.4. Overige

Programma 1 – Inwoners en bestuur

Operatie Basisregistratie Personen stopgezet

BZK heeft in het Algemeen Overleg met de Tweede Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken op 5 juli 2017 besloten om de Operatie BRP stop te zetten. Hiermee is de vernieuwing van de registratie van personen gestopt.

Programma 2 - Economie en werkgelegenheid

Dienstverlening aan ondernemers

In 2018 wordt concreet ingezet op de ontwikkeling van de digitale voorzieningen MijnOverheid voor Ondernemers en het digitaal Ondernemersplein. Van gemeenten wordt verwacht dat zij, door aan te sluiten op deze voorzieningen, in staat zijn ondernemers digitale diensten te verlenen.

Programma 3 – Veiligheid

Veiligheid

Georganiseerde misdaad en de ondermijnende effecten daarvan op de samenleving blijven een ernstige bedreiging in Nederland. De vorig jaar geïntensiveerde integrale aanpak van ondermijning wordt in 2018 voortgezet. Het accent ligt in 2018 op regionaal bepaalde prioriteiten, zoals de aanpak van de outlaw motorcycle gangs (OMG's) en vrijplaatsen.

Gemeenten krijgen een steeds grotere rol in de aanpak van cybercrime. In eerste instantie door het beschermen van eigen systemen tegen hacken. Daarnaast ook in preventieve maatregelen, zoals voorlichting richting ondernemers en inwoners om cybercriminaliteit te voorkomen.

Zorg en Veiligheid

In 2018 zet het kabinet in op een nauwere samenwerking tussen zorg en veiligheid. In maart 2017

begonnen een aantal gemeenten met de City Deal 'Zorg voor veiligheid in de stad'. Deze richt zich op een betere samenwerking tussen het veiligheidsdomein en het sociaal domein op het gebied van onder andere re-integratie van gedetineerden, veiligheidsproblematiek bij multiprobleemgezinnen en het Veiligheidshuis. In 2018 worden deze City Deals verder uitgebreid. Voor gemeenten is een nauwe samenwerking tussen zorg en veiligheid van groot belang. Op gemeentelijk niveau wordt ingezet op een persoonsgerichte aanpak voor personen met multiproblematiek die soms ook met justitie in aanraking komen. De City Deal kan goede voorbeelden voortbrengen die ook in andere gemeenten ingezet kunnen worden.

Programma 5 – Bouwen, wonen en milieu

Wonen

Omdat de totale WOZ-waarde van sociale huurwoningen de grondslag vormt van de verhuurderheffing, zal de verhuurderheffing op de woningcorporaties in 2018 naar verwachting met 5,1% stijgen. De hogere verhuurderheffing gaat ten koste van de investeringscapaciteit van de woningcorporaties.

Energie

Met de uitwerking van de Energie-agenda via 'transitiepaden' (Kracht/Licht, Hoge/Lage Temperatuur, Mobiliteit, Landbouw/Natuur) moet er meer inzicht komen en richting worden gegeven aan de uitwerking van de opgave: een volledig energieneutrale gebouwde omgeving in 2050. CO₂-reductie staat voorop, met name de ruimtelijke inpassing van schone energiebronnen en -infra is een belangrijk aandachtspunt (inclusief het betrekken van de omgeving, het creëren van acceptatie én aandacht voor omgevingskwaliteit). Daarbij ligt de besluitvorming volgens het kabinet primair bij gemeenten en provincies. Samenwerking met de bouwsector (Bouwagenda) maar ook met lokale burgerinitiatieven is een belangrijke pijler in het rijksbeleid.

Mededinging en duurzaamheid

Het kabinet wil meer ruimte creëren voor duurzaamheidsinitiatieven: hogere drempelwaarden en meer vrijstellingen op het gebied van staatssteun. Omdat initiatieven uit de samenleving soms kunnen botsen met het huidige mededingingskader. Hierover is een wetsvoorstel in voorbereiding: 'ruimte voor duurzaamheidsinitiatieven', en het onderwerp wordt aangekaart bij de Europese Commissie. Gemeenten ervaren EU-regelgeving op het gebied van staatssteun als een van de grootste knelpunten. Vooral de lage drempelwaarden zijn soms een obstakel voor lokaal beleid. Ruimte binnen de Europese mededingingskaders kan gemeenten meer mogelijkheden bieden.

Programma 8 – Sport en Cultuur

Cultuur

Stimuleringsprogramma's zoals de Brede impuls combinatiefuncties, Cultuureducatie met kwaliteit in het primair onderwijs en Muziek in de klas worden voortgezet.

Programma 9 – Sociaal Domein

Wet banenafpraak en quotum

In de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeprekten is afgesproken om 125.000 extra banen te creëren voor mensen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. De sector overheid heeft met 3600 nieuwe banen het beoogde aantal van 6500 extra banen niet gehaald. Dit betekent dat werkgevers bij overheid en onderwijs eind 2017 de doelstelling voor 2018 ontvangen van het UWV. Medio 2019 heeft UWV de gegevens per werkgever en wordt duidelijk welke organisatie wel en niet de doelstelling heeft gehaald. Er is dan echter nog geen sprake van een boete. Die zal op zijn vroegst in 2020, over de verlonde uren in 2019, worden geheven.

Programma 10 - Bedrijfsvoering en inkomstenbronnen

Normalisatie rechtspositie ambtenaren

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) is eind 2016 aangenomen in de Eerste Kamer, en treedt 1 januari 2020 in werking. Met de WNRA gaat de rechtspositie van ambtenaren over van de Ambtenarenwet naar het burgerlijk recht. Dit betekent dat ambtenaren gaan vallen onder het Burgerlijk wetboek en de Wet cao.

Informatieveiligheid

Er wordt door BZK gewerkt aan de Wet Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). De eerste tranche hiervan stelt regels over het gebruik van DigiD en het eventueel toelaten van alternatieve generieke elektronische identificatiemiddelen.

3. Regeerakkoord

3.1. Inleiding

Het Regeerakkoord "Vertrouwen in de toekomst" is op 10 oktober jl. gepubliceerd. Wij willen u een eerste indruk geven van de effecten van het regeerakkoord voor gemeenten in het algemeen en de gemeente Emmen in het bijzonder. Daarbij gaan we in paragraaf 3.2. eerst in op de effecten op het gemeentefonds. In paragraaf 3.3. benoemen we de overige effecten. Deze hebben we gerubriceerd per programma van onze eigen begroting.

3.2. Gemeentefonds

Met betrekking tot het gemeentefonds valt het volgende uit het regeerakkoord op te maken:

- De normeringsmethodiek (trap-op/trap-af) blijft bestaan, zij het aangepast. De basis voor de berekening van het accrespercentage is momenteel nog de zgn. Netto Gecorrigeerde RijksUitgaven. Met ingang van 2018 wordt dat de totale rijksbegroting. De kaders zorg en sociale zekerheid alsmede rente en aardgasbaten worden dus in het vervolg ook in de berekening betrokken. Dat geeft een meer stabiele ontwikkeling van de accrespercentages.
- Het integreerbare deel van de integratie-uitkering sociaal domein wordt in 2019 overgeheveld naar de algemene uitkering. De IU sociaal domein bedraagt in 2019 € 9,8 miljard. Het is nog niet duidelijk wat het integreerbare deel is.
- Voorheen werd voor indexatie van de integratie-uitkering sociaal domein afzonderlijk budget beschikbaar gesteld. Vanaf 2019 moeten prijs- en volumestijgingen uit het accres van de algemene uitkering worden gedekt.
- De kortingsreeks wegens apparaatslasten van het vorige kabinet (de zogenaamde opschalingskorting oplopend tot € 975 miljoen in 2025) blijft bestaan. Er komt geen nieuwe korting voor efficiëncy die eerder in een aantal verkiezingsprogramma's als mogelijkheid werd genoemd.
- Het kabinet zal in het kader van de programmatische afspraken met mede-overheden afspraken maken over de financiële verhoudingen tijdens de komende kabinetsperiode. Het rapport 'rekening houden met verschil' zal hier waarschijnlijk een kapstok voor zijn.
- Er wordt geen mededeling over uitbreiding van het lokale belastinggebied. Dat betekent nog niet dat er niet over gesproken gaat worden. Het is niet uit te sluiten dat het valt onder het rapport 'rekening houden met verschil'.

In het regeerakkoord staan voor de komende jaren de aanpassingen van het accres voor het gemeentefonds/provinciefonds genoemd. Wij hebben een eerste inschatting gemaakt wat dit betekent voor onze gemeente.

We willen benadrukken dat het hierbij om inschattingen op basis van interpretaties gaat. Er is nog veel onduidelijk over de financiële effecten en de door het rijk te stellen voorwaarden aan gemeenten bij de besteding van de extra middelen. De komende tijd zal op basis van nadere informatie (bijvoorbeeld een aanvullende circulaire van het gemeentefonds) blijken wat de werkelijke effecten zijn.

alle bedragen * € 1 miljoen

Onderwerp	2018	2019	2020	2021
Accres Gemeentefonds/Provinciefonds	404	961	1.155	1.205
Accres Gemeentefonds (93%)	376	894	1.074	1.121
Nominale compensatie Sociaal Domein		-220	-440	-660
Correctie integreerbaar deel Sociaal Domein		131	262	393
Groei Sociaal Domein (stel 1%)		-100	-200	-300
	376	705	696	554
Bijdrage in abonnementstarief Wmo		-143	-143	-148
Saldo vrij te besteden door gemeenten	376	562	553	406
Aandeel gemeente Emmen 0,74%	2,780	4,157	4,093	3,002

3.3. Overige

Hierna volgt een aantal in het regeerakkoord genoemde onderwerpen met een effect voor onze gemeente. Het is onduidelijk welk deel van de genoemde extra middelen voor de gemeente Emmen is. Waarschijnlijk zal het

zo zijn dat er voor de extra middelen ook taken moeten worden uitgevoerd. Ook voor deze onderwerpen geldt dat de komende tijd op basis van nadere informatie zal moeten blijken wat de effecten voor de gemeente Emmen zijn. Er zijn ook enkele afgeleide effecten opgenomen die relevant zijn en de gemeente raken (bijvoorbeeld ten aanzien van werkgelegenheid en veiligheid).

Programma 1 - Inwoners en Bestuur

Openbaar bestuur

In de uitvoering van belangrijke overheidstaken spelen gemeenten en provincies een steeds belangrijkere rol. Krimpregio's en grootstedelijke gebieden hebben ieder hun eigen aandachtspunten. In gezamenlijke programmatische afspraken met gemeenten en provincies moet hiervoor ruimte zijn. In het gemeente- en provinciefonds komt extra geld beschikbaar voor deze taken. De Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) wordt aangepast. Besluitvorming in een gemeenschappelijke regeling moet transparant zijn en betrokken gemeenteraden moeten hun controlerende rol beter kunnen uitvoeren en zondig kunnen ingrijpen. Om een adequaat voorzieningenniveau op peil te houden geeft het kabinet ruimte aan experimenten in krimpregio's, bijvoorbeeld voor de clustering van voorzieningen.

Lokale initiatieven

Het kabinet biedt ruimte aan initiatieven van burgers en verenigingen in de samenleving. In overleg met gemeenten wil het kabinet daarom via een Right to challenge-regeling burgers en lokale verenigingen de mogelijkheid geven om een alternatief voorstel in te dienen voor de uitvoering van collectieve voorzieningen in hun directe omgeving.

Wet gelijke behandeling

De behandeling van het initiatiefvoorstel tot aanvulling van de Algemene wet gelijke behandeling wordt voortgezet. Onnodige geslachtsregistratie wordt waar mogelijk beperkt.

Programma 2 - Economie en werkgelegenheid

Ruimte voor ondernemers

Wet- en regelgeving wordt gemoderniseerd zodat bedrijven met hun diensten en producten beter kunnen inspelen op maatschappelijke en technologische veranderingen. Regeldruk en administratieve lasten worden beperkt. De mogelijkheden voor regionale en sectorale proefprojecten, en regelvrije zones wordt vergroot. Om regionale kansen te benutten sluit de Rijksoverheid 'deals' met decentrale overheden, waarin de partijen zich verplichten om samen aan nieuwe oplossingen te werken.

Versterken innovatiekracht

In het beroepsonderwijs krijgen vakmensen, techniek en ambacht prioriteit. Het Techniekpact en het Platform Bèatechniek worden voortgezet. Het topsectorenbeleid zal sterker worden gefocust op de economische kansen, waaronder o.a. energietransitie/duurzaamheid. Het MKB verdient een krachtiger rol in het innovatiebeleid. De MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT) en de innovatiekredieten voor het MKB worden uitgebreid.

Regiofondsen voor nieuw perspectief op economische versterking en leefbaarheid

Met ingang van 2018 valt een jaarlijks bedrag ter grootte van 2½ % van de aardgasbaten ten deel aan een fonds voor de regio, hetgeen op dit moment neerkomt op € 50 miljoen per jaar. Voor de versterking van de economie en leefbaarheid sluit het Rijk met de provinciale en gemeentelijke bestuurders een tripartiet bestuursakkoord voor een investeringsprogramma gericht op het versterken van de economische structuur van het gebied.

Buitenlands beleid

Het kabinet maakt werk van het wegnemen van belemmeringen die mensen ervaren in de grensregio's. Samen met Duitse overheden, met name de deelstaten Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen, worden de belangrijkste knelpunten op het terrein van infrastructuur en sociale zaken en werkgelegenheid aangepakt.

Integratie

Er blijft gemeentelijke experimenteerruimte voor het bieden van werkmogelijkheden aan aspirant statushouders.

Programma 3 – Veiligheid

Veiligheid

De nationale politie krijgt structureel € 267 miljoen extra voor onder andere meer agenten in de wijk en

rechercheurs. De verdeling van de inzet van de politie over de regio's wordt geactualiseerd. Er komt een speciale "Ondermijningswet" om de geconstateerde juridische knelpunten in de huidige aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijnende criminaliteit op te lossen. Er komt een verbod op de Outlaw Motorcycle Gangs (criminele motorbendes). Het is belangrijk om mensen in de prostitutie te beschermen tegen misstanden, zoals uitbuiting en mensenhandel.

Rechtspraak

Als onderdeel van de innovatieagenda rechtspraak, komen er experimenten met buurtrechters die regelmatig in de buurt zitting hebben, een klein bedrag aan griffiekosten vergen en zich richten op juridisch eenvoudige zaken en bestaan uit (kanton)rechters.

Programma 4 - Onderwijs en Jeugd

Onderwijs

Het kabinet trekt € 170 miljoen uit voor versterking van de vroeg- en voorschoolse educatie. Hiermee wil het kabinet een aanbod van 16 uur per week realiseren voor achterstandsleerlingen. Het budget voor het onderwijsachterstandenbeleid wordt verhoogd met € 15 miljoen per jaar en de verdeling wordt geactualiseerd. Tegelijkertijd wordt hetzelfde bedrag geïntensiveerd op het onderwijs voor hoogbegaafde kinderen. Het kabinet gaat verder met het beleid om laaggeletterdheid terug te dringen. Het budget hiervoor wordt met € 5 miljoen per jaar verhoogd.

Met de kleine-scholentoeslag blijft het kabinet inzetten op een pluriform scholenaanbod en thuisnabij onderwijs. Hiervoor komt € 20 miljoen per jaar extra beschikbaar.

Bestuur openbaar onderwijs

Het kabinet maakt structureel € 270 miljoen vrij voor modernisering van de cao primair onderwijs. Ook komt er structureel € 450 miljoen beschikbaar om de werkdruk in het primair onderwijs te verlagen. Taakverlichting kan plaatsvinden door aanstelling van conciërges en ander onderwijs-ondersteunend personeel en door klassenverkleining.

Maatschappelijke diensttijd

De mogelijkheid van een maatschappelijke diensttijd (van maximaal 6 maanden) wordt ingevoerd. Samen met maatschappelijke organisaties, gemeenten en provincies wordt deze maatschappelijke diensttijd opgezet. Belangrijk aandachtspunt hierbij is het zoveel mogelijk ontzorgen van deelnemende organisaties.

Krachtig beroepsonderwijs

Het kabinet stelt structureel € 100 miljoen per jaar beschikbaar voor een dekkend aanbod en versterking van de kwaliteit van het techniekonderwijs op het VMBO. Hierdoor wordt het succes van beroepsopgeleide jongeren vergroot door afspraken te maken om de overgang van VMBO naar MBO en van MBO naar HBO te verbeteren. Praktijkonderwijs is een afzonderlijke en volwaardige schoolsoort. Samenwerking met het MBO wordt gestimuleerd om te bevorderen dat meer leerlingen uit het praktijkonderwijs doorstromen naar het MBO en de arbeidsmarkt. In het MBO worden de eisen aan het regionaal arbeidsmarktperspectief aangescherpt en wordt meegenomen of een opleiding voldoende aansluit op het beroepenveld.

Overige lasten

Het verlaagde btw-tarief wordt verhoogd van 6% naar 9%. De doorwerking van het btw-tarief heeft een prijsverhogend effect voor het leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer is niet btw-compensabel.

Programma 5 - Bouwen, wonen en milieu

Een inclusieve samenleving

Gemeenten worden gestimuleerd met woningcorporaties afspraken te maken over voldoende en passende woonruimte, met bijzondere aandacht voor kleinschalige en innovatieve wooninitiatieven en doorstroom. Het kabinet komt met een voorstel voor de organisatie van beschermd wonen op basis van het rapport Dannenberg.

Woningbouw

Nu de economie aantrekt, is de vraag naar woningen weer enorm toegenomen. Er zijn meer woningen nodig van goede kwaliteit en passend bij de financiële mogelijkheden en hedendaagse wensen van mensen. Met de nieuwe Omgevingswet krijgen gemeenten meer verantwoordelijkheden, meer instrumenten en meer vrijheidsgraden in het ruimtelijk beleid en het woonbeleid. Regionaal maatwerk moet mogelijk zijn, zowel in de grote steden als regio's met demografische krimp en leegstand.

Huurmarkt

Er moeten meer betaalbare huurwoningen in de vrije sector komen. De mogelijkheden in het gemeentelijk

beleid om het aanbod te vergroten, te sturen op prijs en sociale huurwoningen te verkopen, moeten ten volle worden benut.

Verduurzaming van de gebouwde omgeving

Het kabinet werkt met mede-overheden, corporaties, netwerkbedrijven en andere stakeholders een beleidsprogramma uit voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Een eerste stap is het opstellen van regionale plannen met gemeenten, provincies, waterschappen en netbeheerders om per regio te komen tot een doelmatige aanpak met een optimale mix van energiebesparing, duurzame warmte en duurzame opwekking. Voor de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad zijn middelen beschikbaar. Aan het eind van de kabinetsperiode zullen nieuwe woningen en andere nieuwe gebouwen in de regel niet meer op gas verwarmd worden. Voor het eind van de kabinetsperiode willen we 30.000 tot 50.000 bestaande woningen per jaar gasvrij kunnen maken. Hiermee wordt een eerste stap gezet op weg naar een verduurzaming van 200.000 huizen per jaar.

In lijn hiermee worden de energieprestatie-eisen voor nieuwbouw verder aangescherpt. Op het moment dat gasnetten vervangen moeten worden zal het netbedrijf in overleg met de gemeenten bezien hoe in de toekomstige energievraag kan worden voorzien. Het nationaal Klimaat- en energieakkoord geeft maatschappelijke partijen (bedrijven, bestuurlijke partners, milieubeweging) meer zekerheid over langetermijndoelen. Het akkoord bevat tevens concrete afspraken over de institutionele verankering.

Financiering van de klimaat- en energietransitie

Opgeteld is er per jaar uit Rijksmiddelen een budget van bijna € 4 miljard beschikbaar. Daarnaast zal ook een aanzienlijk deel van de extra middelen voor decentrale overheden ten goede komen aan klimaatbeleid volgens te maken afspraken. De verduurzamingsopgave van de gebouwde omgeving vindt immers met name plaats onder verantwoordelijkheid van decentrale overheden. Het kabinet verlengt de subsidieregeling voor energiebesparing bij sportverenigingen. In een bestuursakkoord met medeoverheden worden afspraken gemaakt over klimaatadaptatie.

Programma 6 - Inkomensondersteuning

Integratie statushouders

Volgens het kabinet blijven te veel nieuwkomers te lang aangewezen op een bijstandsuitkering. Dit is een onacceptabele uitkomst van het inburgeringsbeleid. Om dat te voorkomen dient er, waar mogelijk, een activerend en tegelijk ontzorgend systeem van sociale voorzieningen te zijn. Een simpeler en activerend systeem van voorzieningen voor statushouders kan dan inhouden: integratie met burgerschapswaarden en een verplicht leer- en (vrijwilligers)werktraject; een begeleide toegang tot de verzorgingsstaat: gemeenten innen de zorgtoeslag, huurtoeslag en bijstand gedurende de eerste twee jaar en de nieuwkomer ontvangt deze voorzieningen en begeleiding in natura met leefgeld. Na een toetsmoment kan een statushouder die zichzelf redt op de arbeidsmarkt, eventueel eerder uitstromen. Iemand die niet slaagt voor de toets, stroomt in principe nog niet uit. Op basis van het voorgaande worden middelen en werkwijzen ontwikkeld die in alle gemeenten toepasbaar kunnen zijn, zo nodig op basis van wet- en regelgeving, die het mogelijk maakt op deze wijze de zelfredzaamheid van nieuwkomers te bevorderen.

Een en ander heeft gevolgen voor de uitkeringsverstrekking en voor de samenwerkingsafspraken zoals we die nu met de ketenpartners omtrent integratie statushouders hebben gemaakt.

Programma 7 - Openbare ruimte Verkeer en vervoer

Mobiliteit

Omdat fietsen een goed alternatief voor het OV en de auto kan zijn, trekt het kabinet éénmalig een bedrag van € 100 miljoen uit voor cofinanciering van gemeentelijke en provinciale investeringen in fietsinfrastructuur en fietsstallingen bij OV-knooppunten.

Verkeersveiligheid

Het aantal verkeersdoden en –gewonden neemt de laatste jaren toe. Samen met (branche)organisaties, gemeenten, provincies en handhavende instanties zet het kabinet zich in voor de realisatie van het manifest 'Verkeersveiligheid: een nationale prioriteit'.

Ontwikkeling nieuwe infrastructuur

De aansluiting tussen het hoofdwegennet en het onderliggend wegennet wordt verbeterd via afspraken met provincies en gemeenten over de besteding en verantwoording van infrastructuurgeld.

Programma 8 - Sport en cultuur

Sport

Het kabinet wil een sportakkoord sluiten. Belangrijke partners hierbij zijn de sportbonden, sportverenigingen,

sporters met een beperking, en gemeenten. Daar hoort ook de ontwikkeling van open sportclubs in wijken en een laagdrempelige toegang voor kinderen bij. De kostenverhogende omzetbelastingproblematiek kan mogelijk die laagdrempelige toegang negatief beïnvloeden.

Cultuur

Vernieuwing en talentontwikkeling krijgen meer ruimte bij de cultuurfondsen. Daarbij is het belangrijk dat het kunst- en cultuuraanbod voor iedereen bereikbaar is, zowel in de Randstad als de regio. Ook maakt het kabinet het mogelijk dat alle kinderen tijdens hun schooltijd het Rijksmuseum bezoeken.

Media

Op lokaal niveau worden steeds meer streekomroepen gevormd. Omdat dit bijdraagt aan de professionalisering, beraadt het kabinet zich op de wijze van organisatie en financiering van de lokale omroepen.

Programma 9 - Sociaal domein

Zorg

Nieuwe hervormingen zijn volgens het kabinet niet nodig, wel verbeteringen. Een zeer groot deel van mensen die Wmo-zorg ontvangen, maakt het eigen risico in de Zvw vol. Om deze stapeling van eigen betalingen tegen te gaan, komt er een abonnementstarief van € 17,50 per vier weken voor huishoudens die gebruikmaken van de Wmo-voorzieningen. Doordat de eigen bijdragen niet langer afhankelijk zijn van gebruik, inkomen, vermogen en huishoudsamenstelling, kunnen uitvoeringskosten en administratieve lasten fors omlaag. Er blijft ruimte voor gemeenten om lagere eigen bijdragen vast te stellen. Om deze vereenvoudiging en verlaging te co-financieren, wordt € 145 miljoen ter beschikking gesteld. Op macro-niveau zijn de verwachtingen dat de kosten van de lagere eigen bijdragen € 290 miljoen zijn. Het tekort van € 145 miljoen zal uit het accres van het gemeentefonds moeten worden gedekt.

Op dit moment is nog onduidelijk wat dit voor ons als gemeente betekent: enerzijds met betrekking tot de te derven inkomsten huidige eigen bijdragen en anderzijds de mate van compensatie. De uitgaven voor ons als gemeente aan Wmo-voorzieningen kunnen als gevolg van deze maatregel ook nog eens toenemen. Dat komt omdat de prikkel voor veel mensen met midden- en hogere inkomens, om de ondersteuning zelf te regelen en te organiseren, voor een groot deel wegvalt. Het is niet ondenkbeeldig dat de geboden cofinanciering van € 145 miljoen de lagere opbrengst aan eigen bijdrage, plus de meerkosten (toename vraag), niet zal dekken.

De Jeugdwet wordt geëvalueerd met daarbij nadrukkelijk aandacht voor de jeugd-GGZ. Knelpunten die daaruit blijken, worden aangepakt. De ondersteuning van de transformatie van de jeugdhulp krijgt een vervolg. De invulling hiervan wordt vastgesteld in overleg met gemeenten en de sector en het kabinet stelt hiervoor tijdelijk middelen (die optellen tot € 54 miljoen) beschikbaar als co-financier.

Wanneer het thuis niet meer gaat, moeten ouderen kunnen rekenen op goede zorg in een verpleeghuis. Er is structureel € 2,1 miljard beschikbaar om te voldoen aan de nieuwe normen voor goede zorg. Het betekent naast kwalitatief betere zorg ook een impuls voor de lokale/regionale arbeidsmarkt, opdat nu en in de toekomst voldoende goed opgeleide zorgprofessionals beschikbaar zijn.

Deze kabinetsperiode is er voor preventie en gezondheidsbevordering € 170 miljoen beschikbaar.

Participatiewet – Beschut werk

Daar waar werken in een reguliere baan niet mogelijk is, moeten gemeenten arrangementen bieden voor beschut werk. Het doel is mensen in een kwetsbare positie een betere toekomst geven. Werk is de beste weg daarnaar toe. Een extra inspanning is hier vereist. Het budget voor activering van en dienstverlening aan mensen in een kwetsbare positie wordt verhoogd, waarmee voor 20.000 extra personen de mogelijkheid voor beschut werk ontstaat. Dit leidt ertoe dat meer mensen met een beperking betaald werk kunnen verrichten omdat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om meer beschutte werkplekken te organiseren, maatwerk te bieden richting werk of werkgevers te 'ontzorgen'. De extra middelen om de inzet op beschut werk te verstevigen, worden opgebracht door het instrument van loonkostensubsidies in de Participatiewet te vervangen door de mogelijkheid tot loondispensatie. Werkgevers kunnen daarmee onder het wettelijk minimumloon betalen, al naar gelang de verdien capaciteit van de persoon in kwestie. De gemeente vult afhankelijk van de gemeentelijke inkomensvoorziening waar de betrokkene gebruik van maakt, het inkomen aan. Vooralsnog is voor ons als college onduidelijk hoe de introductie van een andere subsidietechniek voldoende middelen oplevert voor de financiering van meer plekken beschut werk.

Opvang vertrekplichtigen (Bed-Bad-brood)

Uitgeprocedeerde asielzoekers moeten Nederland zelfstandig en zo snel mogelijk verlaten. Wie dat niet direct

doet kan een beperkte periode worden opgevangen in een van de acht op te richten LVV (Landelijke vreemdelingenvoorziening)-locaties onder toezicht van DT&V en in samenwerking met gemeenten. De eerste twee weken geldt geen voorwaarde tot meewerken aan terugkeer naar land van herkomst, daarna moeten zij meewerken aan terugkeer, tenzij blijkt dat zij toch in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning. Wanneer zij niet serieus werken aan terugkeer naar land van herkomst wordt hen opvang en ondersteuning ontzegd. Hiertoe wordt een akkoord gesloten met de VNG. Gemeenten kunnen vertrekplichtigen vervolgens naar de LVV locaties verwijzen. Na een gesloten akkoord met de VNG zullen wij de lijn volgen van het verwijzen van de huidige bewoners die bij Op 't Stee verblijven naar de nog nieuw in te richten Vreemdelingenvoorzieningen. Het bestuur van de stichting Op 't Stee heeft aangegeven zich in deze lijn te kunnen vinden. Uitgeprocedeerden hoeven immers niet op straat te verblijven. Daarbij blijft individuele noodopvang voor enkele dagen op basis van de openbare orde mogelijk, maar niet eigen bed-bad-brood voorzieningen. Deze mogelijkheid behoeft nadere besluitvorming door ons als college.

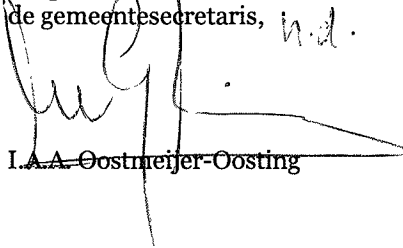
Effecten voor de Provincie Drenthe

De effecten van het regeerakkoord voor de Provincie Drenthe worden in algemene zin door de provincie als positief ingeschat. De uitwerking van (deel)akkoorden en het investeren in regiodeals biedt volgens de provincie kansen. Regionale ontwikkeling zal ook voor de emmense agenda positieve effecten kunnen opleveren. Samen optrekken op die onderwerpen waar gemeenten en provincie aan zet zijn, biedt extra intensiverings- en investeringsmogelijkheden.

Wij zullen als college met veel energie en met een pro-actieve houding de komende tijd benutten om de kansen waar die zich voordoen te pakken voor Emmen.

Wij hopen U met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris, *ind.*

I.A.A. Oostmeijer-Oosting

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout